

Context și analiza operațională

La 30 septembrie 2024, aproape 1 184 500 de refugiați și resortisanți ai țărilor terțe sosiseră în Republica Moldova¹ din Ucraina începând cu 24 februarie 2022, acesta fiind cel mai mare număr de sosiri din Ucraina pe cap de locuitor din Europa. În timp ce majoritatea au continuat să se îndrepte spre vest către UE, aproximativ 123 730 de refugiați ucraineni și 10 475 de resortisanți ai țărilor terțe au ales să rămână în Moldova, dintre care 58% erau femei, 43% erau copii și aproximativ 23%² erau persoane în vârstă.

UNHCR s-a angajat activ în monitorizarea, documentarea și analiza profilurilor, nevoilor și intențiilor refugiaților, pentru a îmbunătăți și promova intervențiile de protecție bazate pe dovezi în întreaga țară. Începând cu luna mai 2022, acesta a desfășurat activități de profilare și monitorizare a protecției, inclusiv la locurile de cazare, centrele de distribuție a ajutorului umanitar, centrele de servicii comunitare (CSC) și în alte locații³.

Acest raport include rezultatele a 1 387 de interviuri, cuprinzând 3 175 de membri ai gospodăriilor, efectuate între 1 iulie și 30 septembrie 2024. De asemenea, se face referire la discuțiile în focus grupuri (DFG) și la interviurile cu informatori-cheie (IIC) desfășurate de UNHCR și partenerii săi în aceeași perioadă⁴, precum și la constatările suplimentare din Sondaj privind incluziunea socioeconomică (SISE) 2024⁵.

Tendențe Cheie & Cifre

59,621

de persoane sosite din
Ucraina în perioada de
raportare

73%

din respondenți
au fost femei

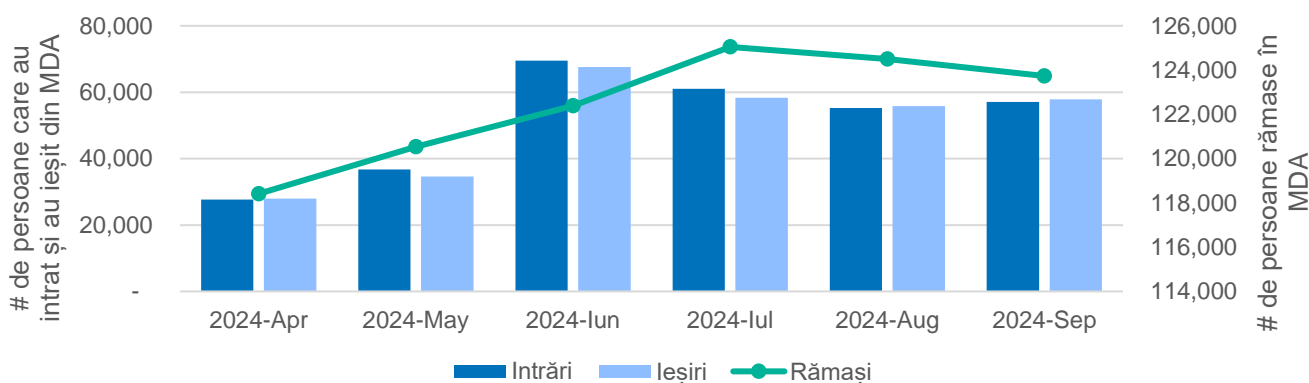
6%

din gospodării au indicat că
au cel puțin un membru al
familiei cu dizabilitate

17%

dintre respondenți au declarat că au
cel puțin un membru al familiei cu o
afecțiune medicală gravă

Sosiri & Plecări cumulativ (1 iulie – 30 septembrie 2024)⁶

Cifrele privind sosirile includ sosirile ucrainenilor prin toate punctele de trecere a frontierei (terestre și aeriene)

¹Denumită în continuare „Moldova”.

²În conformitate cu Ancheta privind incluziunea socioeconomică (AIS) 2024

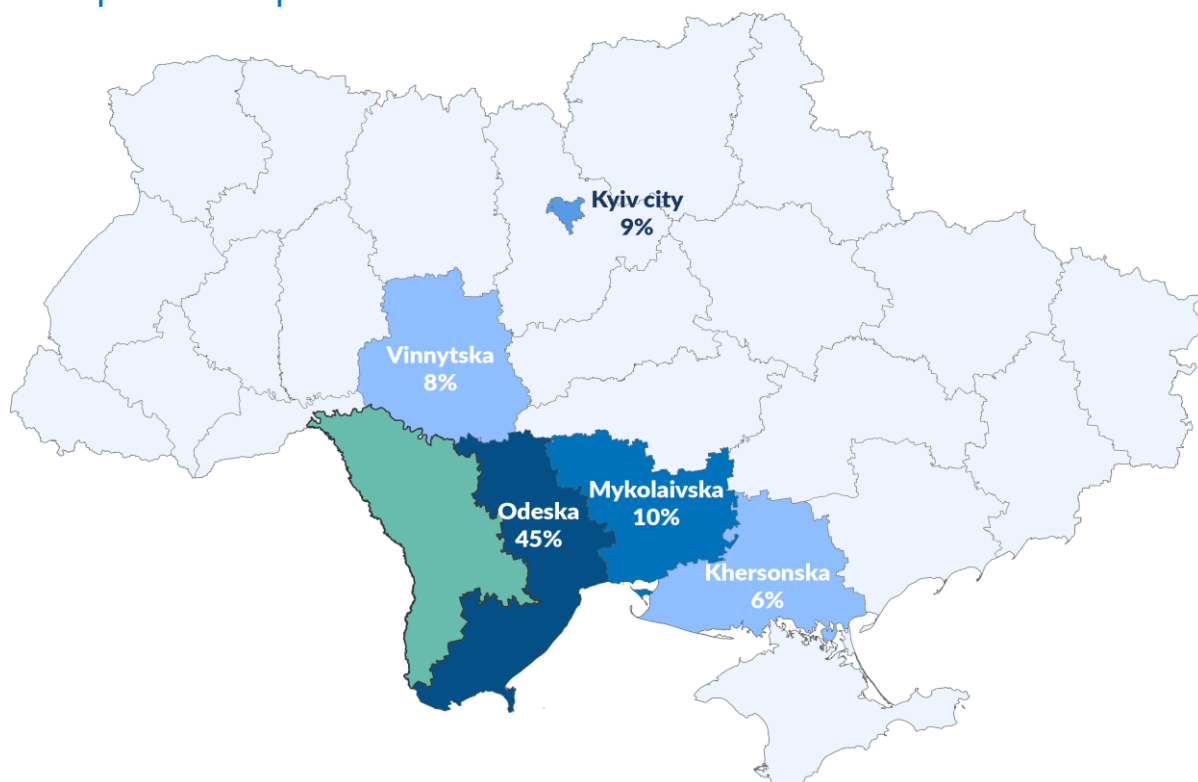
³Partenerii UNHCR desfășoară, de asemenea, activități de monitorizare a frontierelor la punctele de trecere a frontierei și la centrele de tranzit, utilizând un instrument de monitorizare separat.

⁴În perioada iulie-septembrie, partenerii UNHCR au realizat cinci (5) interviuri cu informatori-cheie (IIC) cu refugiați ucraineni în diferite localități din Moldova, inclusiv Bălți, Ocnîța și Ungheeni. Suplimentar, o Discuție în Focus Grup (DFG) a fost realizată cu opt (8) refugiați în Ștefan Vodă.

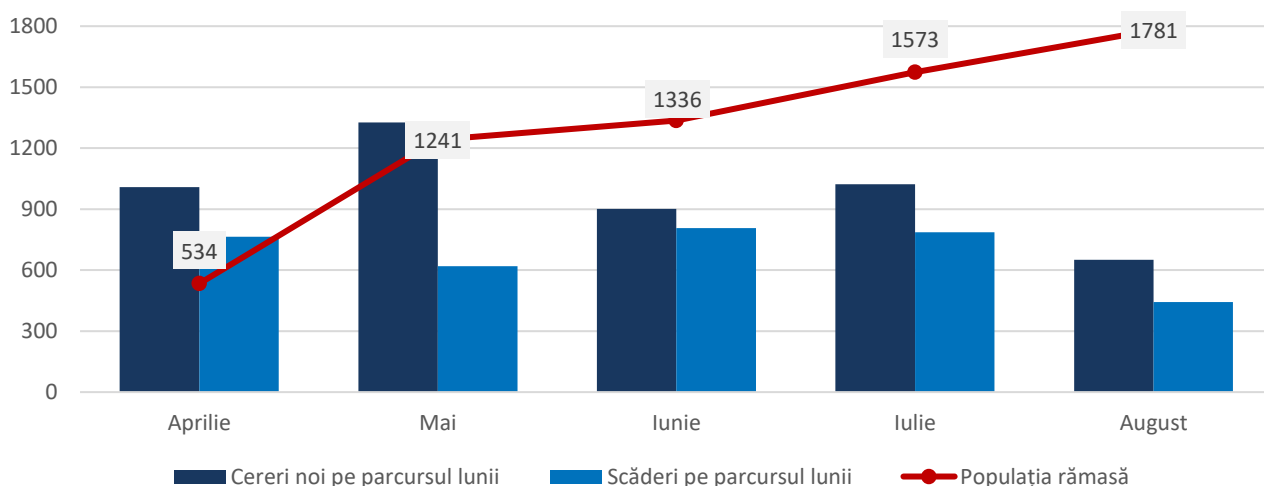
⁵Cunoscut anterior ca Evaluarea multisectorală a nevoilor (EMSN). Colectarea datelor pentru SISE a fost efectuată între 3 iunie și 12 iulie 2024.

⁶Republica Moldova: Tendențe lunare ale populației. <https://data.unhcr.org/en/dataviz/248?sv=0&geo=680>

Profiluri & tipare de deplasare

Cel mai frecvent **profil al gospodăriei** celor intervievați a fost similar cu cel din cele două perioade de raportare precedente, și anume adulți singuri cu persoane la întreținere (29%), cu o vârstă medie a capului de familie de 49 de ani⁷. Mai mult de două treimi dintre respondenți (71%) au declarat că încă mai au rude apropiate în Ucraina, dintre care 58% au raportat că s-au confruntat cu dificultăți de reunire în Moldova. Dintre cei care au raportat dificultăți în reunire, 93% au declarat că legea marțială actuală din Ucraina, inclusiv imposibilitatea bărbaților de a părăsi țara dacă nu sunt scutiți de recrutare, a fost principalul obstacol. Deși numărul relativ scăzut de bărbați adulți care intră în Moldova prin punctele de trecere a frontierei continuă să fie în general atribuit participării sau eligibilității acestora pentru forțele armate ucrainene, s-a înregistrat o ușoară creștere a numărului de bărbați cu vârste cuprinse între 18-59 de ani care au fost intervievați în perioada de raportare actuală (de la 16% la 17%).

Cereri de azil

* Notă: În septembrie **este disponibil** doar numărul de persoane cu **cereri de azil în curs de soluționare - 1 609**.
 Datele privind creșterile și descreșterile lunare nu sunt încă disponibile

⁷ Alte profiluri de gospodărie au inclus 1+ persoane în vârstă cu sau fără persoane la întreținere (25%), 2+ adulți cu persoane la întreținere (18%), adulți singuri (16%) și 2+ adulți (12%)

UNHCR a continuat să examineze un număr constant de **cereri de azil** în Moldova, în special în rândul **bărbaților ucraineni cu vârstă de recrutare** care traversează frontiera din Ucraina neregulamentară, ca urmare a adoptării Legii privind serviciul militar, recrutarea și înregistrarea militară, care a intrat în vigoare în Ucraina la 17 mai 2024. Conform monitorizării frontierei efectuate de Centrul de Drept al Avocaților (CDA), partener al UNHCR, numărul cererilor de azil depuse la Palanca (atât la PTF, cât și la frontiera adiacentă cu coridor verde) a scăzut doar ușor în perioada de raportare, în timp ce la Otaci (atât la PTF, cât și la frontiera adiacentă cu coridor verde), cererile de azil au crescut cu 10%. Deși UNHCR nu deține informații cu privire la bărbații ucraineni care se confruntă cu dificultăți în depunerea cererilor de azil dacă trec frontiera în mod neregulamentară, continuă să existe dificultăți în acest sens la punctele de trecere a frontierei din cauza prezenței autorităților Serviciului Gărzilor de Frontieră de Stat din Ucraina (SGFSU) fie la punctele de trecere a frontierei controlate în comun (Palanca), fie la punctele de trecere a frontierei ucrainene de peste frontieră.

Dintre cele 1 387 de gospodării intervievate, 3% au raportat că au **copii separați de ambii părinți**, ceea ce nu reprezintă nicio schimbare față de perioada de raportare anterioară. Cel mai frecvent grup de vârstă intervievat a fost cel a persoanelor cu vârste cuprinse între 35-59 de ani. Persoanele în vârstă de 60 de ani și peste au constituit 25% din populația intervievată. În special, numărul gospodăriilor care au raportat **membri ai familiei cu nevoi speciale** inclusiv dizabilități sau afecțiuni medicale grave, a scăzut de la 35 % la 23 % în perioada de raportare⁸. O scădere similară a fost observată pentru respondenții cu vârsta de 60 de ani și peste (de la 49% la 31%).

La fel ca în perioadele de raportare anterioare, respondenții proveneau în mare parte din regiunile Odesa (45%) și Mîkolaiiv (10%)⁹. Puțin sub jumătate dintre respondenți (43%) au confirmat că au **vizitat Ucraina** cel puțin o dată de la plecarea lor inițială, 76% dintre aceștia declarând că s-au întors la locul lor de reședință anterior. Durata medie a șederii pentru majoritatea celor care s-au întors în Ucraina a fost mai mică de două săptămâni,

Când a fost întrebată de ce a ales Moldova ca loc de refugiu: „Din cauza limbii - nu există bariere lingvistice. Ne înțelegem reciproc și nu avem conflicte. Moldova a fost prima care ne-a primit”.

- participant DFG în Ștefan Vodă

scopurile principale fiind vizitarea rudelor (31%), verificarea situației (29%), verificarea proprietății (21%) și obținerea documentelor (10%). Aceste rezultate sunt în mare parte neschimbate față de perioada anterioară. Participanții la discuțiile în focus grupuri care au avut loc în perioada de raportare au declarat că principalele motive pentru care au ales Moldova au inclus faptul că se află aproape de membrii familiei care trăiesc în Ucraina și absența barierelor lingvistice, ceea ce a

facilitat o integrare mai ușoară în comunitatea locală.

Datele furnizate de gospodăriile intervievate arată că 93% dintre respondenți au solicitat protecție temporară (PT) la sfârșitul lunii septembrie. Rata de eliberare a documentelor de identitate PT a continuat să crească în cursul perioadei de raportare, dar a încetinit ușor în ultimul trimestru. Conform statisticilor furnizate de Inspectoratul General pentru Migrație (IGM)¹⁰, la 30 septembrie, 75 450 de persoane s-au preînregistrat pentru protecție temporară, din care 60 209 au primit documente de identitate ale beneficiarului de protecție temporară.

Riscuri legate de protecție

Nevoi sporite

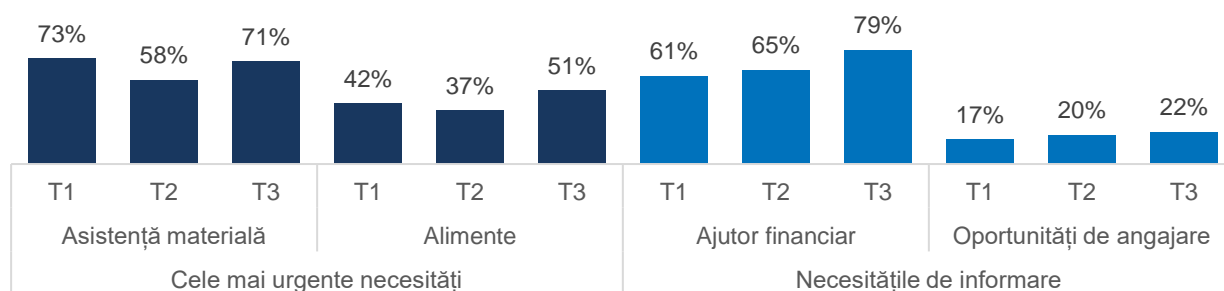
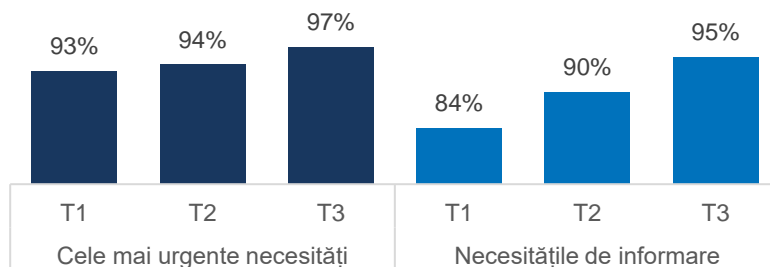
De remarcat faptul că aproape toți respondenții (97%) au declarat că au **nevoi urgente**, ceea ce reprezintă cel mai mare număr de când UNHCR și-a implementat activitățile de monitorizare a protecției (94% în T2 și 93% în T1). Pentru persoanele în vârstă de 60 de ani sau mai mult (60+), acest procent a crescut la 99%. Asistența materială a continuat să fie cea mai urgentă nevoie menționată (72%), dar a fost raportată mai frecvent decât în perioada de raportare anterioară (58%). Pentru persoanele vulnerabile, inclusiv persoanele peste 60 de ani și adulții singuri cu persoane la întreținere, aceste nevoi au fost și mai mari (82% și, respectiv, 74%).

⁸Principalele dificultăți raportate au fost deplasarea (73%), vederea (39%), autoîngrijirea (20%) și auzul (20%).

⁹Alte regiuni de origine au fost împărțite în mod egal între Kiev, Vinița, Haricov, Herson și Dnepropetrovsk.

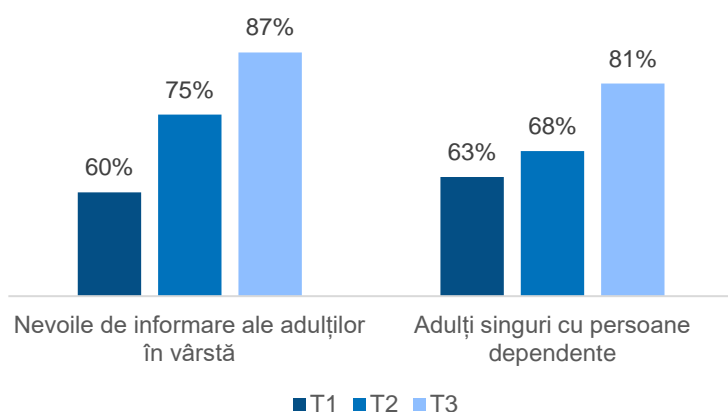
¹⁰Statisticile guvernamentale privind beneficiarii PT, precum și cetățenii ucraineni cu alte forme de statut juridic, pot fi consultate la <https://igm.gov.md/comunicate-de-presa/bpage/2/>

Alte nevoi urgente au crescut în mod similar, nevoile legate de alimente crescând de la 37% la 51%, iar nevoile de asistență medicală de la 31% la 37%.

Respondenții care au raportat nevoi urgente și nevoi de informare și cele mai evidente nevoi urgente și nevoi de informare în T1, T2, T3

În ceea ce privește **nevoile de informare**, asistența financiară a rămas principala prioritate pentru persoanele intervievate, crescând de la 65% în perioada anterioară la 79% în cea actuală. În special, datele privind monitorizarea protecției au arătat o creștere constantă a nevoilor de informare în rândul adulților în vârstă, de la 60% în primul trimestru la 75% în al doilea trimestru și ajungând la 87% în al treilea trimestru. În mod similar, adulții singuri cu persoane la întreținere au înregistrat o creștere de la 63% în primul trimestru la 68% în al doilea trimestru și apoi la 81% în al treilea trimestru.

Nevoia de mai multe informații a fost, de asemenea, raportată printre participanții la DFG. Mulți participanți au raportat un acces limitat la informații cu privire la serviciile sociale disponibile și sprijin. Ei s-au simțit insuficient informați cu privire la asistența oferită de guvernul moldovean și de organizațiile umanitare, ceea ce a dus la incertitudine cu privire la modul de accesare a ajutorului necesar. Mai mulți au menționat, de asemenea, că îndrumarea insuficientă din partea asistenților sociali a creat confuzie și a împiedicat abilitatea lor de a utiliza aceste servicii în mod eficient.

Dovezile cu privire la vulnerabilitate crescută corespund unor reduceri ale asistenței acordate refugiaților din Moldova în anumite domenii. În special, din cauza resurselor mai limitate, UNHCR a revizuit criteriile de eligibilitate pentru programul său de Asistență financiară multifuncțională (AFMF), astfel încât să se asigure că cei mai vulnerabili refugiați continuă să primească sprijin. Conform metodologiei revizuite, au fost luați în considerare o serie de factori pentru determinarea vulnerabilității, inclusiv veniturile, cheltuielile, condițiile de trai și nevoile specifice. Ca urmare a acestui exercițiu, unii refugiați, cei care s-au dovedit a fi mai puțin vulnerabili decât alții, s-au confruntat cu o pierdere a sprijinului financiar, aspect semnalat de refugiați și parteneri în cadrul

DFG și IIC. Alte aspecte au fost, de asemenea, luate în calcul în această perioadă. Strategia de consolidare a guvernului pentru Centrele de cazare pentru refugiați (CCR) a continuat, unii refugiați fiind nevoiți să găsească locuințe private din cauza închiderii CCR-urilor în care locuiau. Deși mulți au beneficiat de sprijin pentru închiriere, ceea ce a facilitat tranziția, acesta a fost în general disponibil doar pentru șase (6) luni. În cele din urmă, unele ONG-uri internaționale care ofereau sprijin refugiaților din Moldova au plecat de atunci, reducând și mai mult sprijinul umanitar.

Asistența medicală

66%

din respondenți cu vârsta de 60 ani și peste au indicat asistența medicală ca fiind o nevoie urgentă

34%

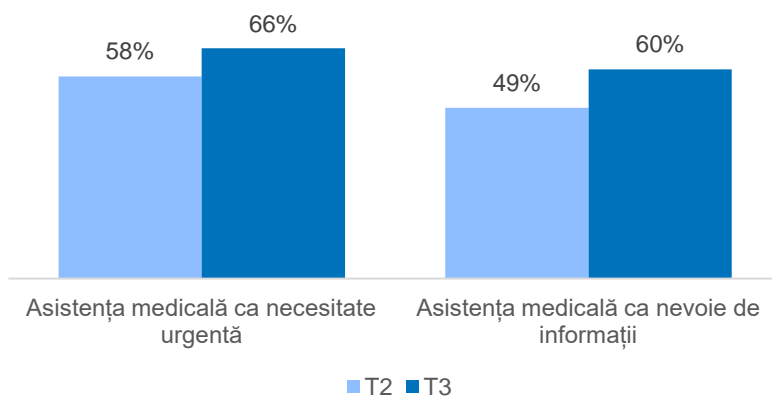
din respondenți au indicat asistența medicală drept o nevoie de informare

17%

din respondenți cu cel puțin un membru al familiei cu o afecțiune medicală gravă

Asistența medicală continuă să fie raportată ca o nevoie urgentă și ca o nevoie de informare în rândul unei treimi (37%) dintre respondenții la monitorizarea protecției. Pentru gospodăriile cu una sau mai multe persoane în vârstă cu sau fără persoane la întreținere, asistența medicală ca nevoie urgentă raportată a fost aproape dublă

Nevoi urgente de informare pentru refugiații în vârstă

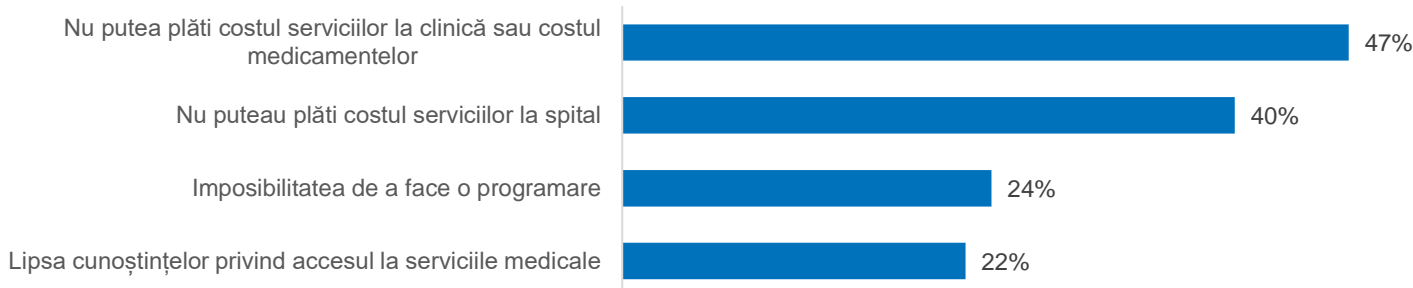
(66%) față de populația generală de refugiați. Acest lucru este, de asemenea, confirmat de constatările SISE - 60% au raportat medicamente și 48% au raportat servicii de asistență medicală ca fiind o nevoie prioritară¹¹. În același timp, nevoia de informații legate de asistența medicală a crescut de la 49% la 60%. Numărul gospodăriilor în general care au indicat că au cel puțin un membru al familiei cu o afecțiune medicală gravă a scăzut ușor față de perioada de raportare anterioară (de la 24% la 17%). Din cei 43% dintre respondenți care au vizitat Ucraina cel puțin o dată de la plecarea lor inițială, 9% au indicat că scopul principal al vizitei a fost accesul la asistență

medicală, similar cu perioada de raportare anterioară (10%).

Constatările din SISE aduc o lumină suplimentară asupra dificultăților cu care se confruntă refugiații ucraineni în ceea ce privește accesul la asistență medicală. Rezultatele au indicat că aproximativ jumătate din gospodăriile intervievate aveau cel puțin un membru al familiei cu o boală cronică, inclusiv diabet, hipertensiune arterială sau astm. Cu toate acestea, 67% din gospodăriile intervievate au declarat că aveau nevoie de acces la servicii de sănătate în cele 30 de zile anterioare colectării datelor, 14% dintre acestea declarând că nu au putut avea acces la serviciile necesare. Deși persoanele cu statut de PT pot accesa gratuit anumite servicii de sănătate în Moldova, unele servicii rămân neacoperite. Barierele financiare au fost cel mai frecvent motiv invocat care a îngreunat accesul la servicii. În ceea ce privește sănătatea mintală și sprijinul psihosocial (SMSPS), datele SISE indică faptul că aproximativ una din cinci persoane a avut probleme legate de SMSPS în cele patru (4) săptămâni anterioare colectării datelor. În mod pozitiv, din cei 35% care au încercat să acceseze serviciile SMSPS, aproape toți (94%) au primit un anumit tip de serviciu¹².

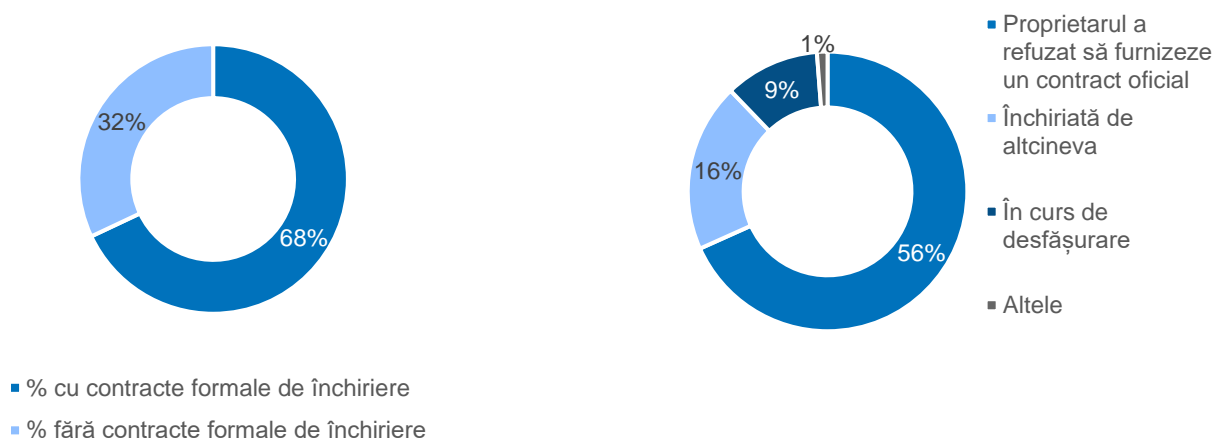
¹¹ <https://data.unhcr.org/en/documents/details/111606>

¹² Inclusiv psihoterapie/consiliere (58%), sprijin informal din partea unui prieten, membru al familiei sau membru al comunității (28%), psihiatrie/gestionarea medicamentelor (9%) și sprijin spiritual (8%)

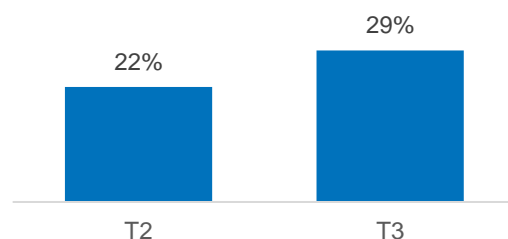
Provocările legate de accesul la serviciile de asistență medicală au fost menționate în mod constant în timpul interviurilor IIC și DFG, mulți dintre aceștia subliniind neajunsurile percepute în sistemul de asistență medicală din Moldova, în special lipsa cadrelor medicale calificate. Acest lucru i-a determinat pe unii refugiați să se întoarcă în Ucraina pentru tratament, în special pentru afecțiuni cronice sau grave. Participanții care se confruntă cu probleme de sănătate, cum ar fi bolnavii de cancer, au găsit, de asemenea, dificilă navigarea prin sistemul de sănătate din Moldova și și-au exprimat frustrarea față de lipsa de sprijin și de informații disponibile. În ciuda provocărilor, unii participanți au împărtășit experiențe pozitive, în special în Chișinău, unde copiii au avut acces la asistență medicală gratuită. Acest aspect al asistenței medicale a fost perceput ca o ușurare de către cei care au putut avea acces la ea.

Cazarea

Tipurile de cazare au variat în rândul celor 1 387 de gospodării intervievate. Numărul celor găzduiți de rude a crescut ușor de la 35% la 41% în perioada precedentă, în timp ce numărul celor găzduiți de persoane străine a scăzut de la 22% la 13%. Respondenții care au indicat că închiriază apartamente sau case private au rămas stabili la 39%, în timp ce cei care locuiesc în locuințe colective au scăzut de la 7% la 4%. Cazarea a fost, de asemenea, menționată ca a treia cea mai mare nevoie prioritară pentru gospodăriile sosite în ultimele trei luni (24%).

Dintre cei care închiriau apartamente, mai mult de jumătate (68%) au declarat că au contracte oficiale de închiriere cu proprietarii lor, o creștere față de perioada anterioară (56%). Pentru respondenții care nu aveau un contract de închiriere, aproximativ jumătate (56%) au indicat că proprietarul refuzase să le furnizeze unul. Această lipsă de contracte formale a fost, de asemenea, subliniată de participanții la DFG, care au remarcat că aceasta le-a sporit vulnerabilitatea, lăsându-i cu o mai mare incertitudine și mai puțină protecție împotriva evacuării sau a tratamentului nedrept din partea proprietarilor. În special, dintre cei care intenționează să își părăsească locuința actuală în următoarele trei luni pentru a închiria în altă parte, aproximativ o treime (29%) au menționat incapacitatea de a-și permite chiria ca motiv principal. Acest lucru reflectă o creștere față de perioadele de raportare anterioare (22%).

Respondenți care au declarat că nu își mai pot permite să plătească chiria

Datele din SISE au arătat că doar un sfert din populația interviuată nu își plătea cazarea, în timp ce 41% își acopereau integral cheltuielile (chirie, utilități etc.). Dintre gospodăriile care își puteau plăti chiria, 76% o achitaseră la timp în cele trei luni anterioare colectării datelor, în timp ce 19% se confruntau cu dificultăți financiare¹³. O problemă comună abordată de participanții la DFG a fost povara financiară de a plăti chiria, în special după ce asistența financiară din partea UNHCR a fost întreruptă. În ciuda acestor provocări, majoritatea participanților au raportat că nu au auzit ca cineva să fi fost evacuat forțat din cauza imposibilității de a achita chiria. Cu toate acestea, creșterea costului vieții și incapacitatea de a face față chiriei rămân preocupări permanente pentru mulți.

ÎNDEMNURI LA ACȚIUNE

Consolidarea sprijinului pentru populațiile vulnerabile: Pe măsură ce asistența umanitară scade treptat în Moldova, este de așteptat ca nevoile refugiaților să crească, în special în rândul celor care nu își pot găsi un loc de muncă. Asistența financiară va continua să fie necesară pentru cei mai vulnerabili refugiați, completată de un acces sporit la informații exacte și oportune, de oportunități mai mari de angajare și de o mai bună informare a comunității. Accesul extins la programele guvernamentale de asistență socială ar trebui, de asemenea, să rămână o prioritate ca parte a eforturilor continue de incluziune.

Consolidarea accesului la cazare corespunzătoare: În timp ce nevoile de cazare au rămas stabile, persistă provocări, în special pentru refugiații care închiriază locuințe private și pentru cei care locuiesc în centrele de cazare pentru refugiați (CCR) care se închid. Mulți continuă să nu aibă contracte oficiale de închiriere, ceea ce le sporește vulnerabilitatea la evacuare și la rele tratamente din partea proprietarilor. Barierele financiare sunt, de asemenea, semnificative, o treime dintre chiriași intenționând să își părăsească locuința actuală din cauza creșterii costurilor. Sunt necesare eforturi continue pentru a extinde asistența financiară, pentru a îmbunătăți protecția chiriașilor și pentru a garanta că refugiații au acces la opțiuni de locuințe sigure, securizate și accesibile.

Continuarea consolidării accesului la asistență medicală: Deși s-au înregistrat progrese, asistența medicală rămâne o necesitate stringentă pentru refugiați. Persistă bariere semnificative, inclusiv provocări financiare și dificultăți în navigarea prin sistemul de sănătate. Adulții în vârstă și cei cu afecțiuni cronice sunt deosebit de vulnerabili. În ciuda serviciilor disponibile pentru beneficiarii PT, mulți se confruntă încă cu dificultăți în accesarea asistenței medicale. Eforturile de extindere a accesului la asistență medicală și de asigurare a disponibilității informațiilor sunt esențiale pentru abordarea acestor deficiențe.

Mulțumiri

Suntem recunoscători pentru implicarea și sprijinul extins al partenerilor UNHCR în acest Raport de monitorizare a protecției, în special Centrul de Drept al Avocaților (CDA), Consiliul Danez pentru Refugiați (DRC), REACH și Centrul de Caritate pentru Refugiați (CCR). De asemenea, suntem recunoscători pentru sprijinul autorităților locale, societății civile, organizațiilor internaționale și donatorilor noștri. Cel mai important, UNHCR ar dori să recunoască reziliența și puterea refugiaților din Ucraina, care continuă să împărtășească cu noi provocările, temerile și speranțele lor.

Pentru mai multe informații:

Sean Sager, Ofițer de protecție, Email: sager@unhcr.org;

Yurii Arnautov, Ofițer gestionarea informațiilor, Email: arnautov@unhcr.org

¹³ <https://data.unhcr.org/en/documents/details/111606>